

DECLARAȚIE: MIMAREA REFORMĂRII SISTEMULUI JUSTIȚIEI ȘI ANTICORUPȚIE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

8 decembrie 2015

Semnatarii acestei declarații sunt profund îngrijorați de incoerența factorilor de decizie, în special Parlamentul și Guvernul, în ceea ce ține reforma justiției și lupta cu corupția.

La 8 octombrie 2015, Președintele Parlamentului a creat un Grup de lucru pentru reformarea și relansarea sistemului anticorupție, stabilind termenul de 30 noiembrie 2015 pentru „prezentarea propunerilor legislative ce vizează modificarea și completarea cadrului juridic existent în domeniul anticorupție”. Până în prezent, în cadrul Grupului de lucru nu s-a discutat nici un proiect de lege, deși mai mulți membri ai acestuia au solicitat examinarea proiectului de lege privind modificarea cadrului legislativ conex necesar pentru aplicarea noii Legi cu privire la procuratură (care încă așteaptă să fie votat în lectura a doua) și a proiectelor de lege ce țin de pachetul național de integritate (proiectele de lege cu privire la Centrul Național de Integritate (CNI), privind declararea averii și intereselor personale și proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte normative). În cadrul Grupului de lucru s-au purtat discuții generale. Discuții punctuale au fost purtate doar cu privire la competența procuraturii anticorupție, însă fără nicio finalitate. În schimb, a ieșit în evidență rezistența unor reprezentanți ai Partidului Democrat și ai Centrul Național Anticorupție (CNA) față de pachetul de legi cu privire la sistemul de integritate (în special privind reforma CNI).

La 22 octombrie 2015, Parlamentul a votat trecerea CNA din subordinea Guvernului în cea a Parlamentului. Proiectul respectiv de lege a fost adoptat în două lecturi într-o singură zi, fără nici o consultare publică. Subiectul nu a fost dezbătut nici în cadrul Grupului de lucru creat de Președintele Parlamentului. Transferul rapid al CNA în subordinea Parlamentului a creat impresia publică că s-a dorit împiedicarea demiterii directorului CNA, cerută de prim-ministrul de atunci al Moldovei.

Totodată, Ministerul Justiției continuă promovarea inițiativei lansate de Centrul pentru Reformă în Sistemul Judecătoresc care a propus crearea judecătoriei specializate anticorupție și investirea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) cu dreptul de a verifica averile și interesele personale ale judecătorilor, cu dreptul de a propune eliberarea din funcție a judecătorului în cazul depistării încălcărilor. [Inițiativele respective au fost criticate de reprezentanții societății civile](#), inclusiv [proiectul de lege propus spre avizare de Ministerul Justiției](#). Volumul redus de dosare legate de faptele de corupție nu justifică crearea unei instanțe specializate. Crearea unei instanțe specializate sau a completelor specializate vor mări considerabil riscurile de influențe necorespunzătoare din partea terților. Investirea CSM cu dreptul de a verifica averile și interesele personale ale judecătorilor va dubla competențele CNI, ceea ce în practică poate duce la evitarea răspunderii pentru încălcarea regimului de declarare a averilor și intereselor.

La 1 decembrie 2015, [în presă au apărut informații cu privire la un proiect de lege care prevede fuziunea CNA cu CNI, prin absorbția CNI de către CNA](#). Nu este clar cine a elaborat respectivul proiect de lege și la ce etapă se află acesta. Proiectul nu a fost publicat, nu a fost discutat în cadrul Grupului de lucru creat de Președintele Parlamentului sau în cadrul altui for la care a participat societatea civilă. Dacă acest proiect de lege este adoptat, CNA va obține funcții foarte largi, cumulând funcții ce țin de urmărirea penală și constatarea contravențiilor legate de faptele de corupție, prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, efectuarea testelor de integritate în privința tuturor funcționarilor publici (65,000

după unele estimări), depistarea bunurilor provenite din infracțiuni și sechestrarea / confiscarea acestora, controlul averilor și intereselor personale și contestarea în instanță a actelor încheiate/ adoptate cu încălcarea regulilor respective, efectuarea expertizei anticorupție a actelor normative ale Guvernului și altor acte prezentate în Parlament. Concentrarea tuturor acestor funcții în cadrul unei instituții este periculoasă și nu are precedent în Europa. În același timp, menținerea unui asemenea organ sub control Parlamentar sau al executivului va știrbi substanțial din eficiența măsurilor anticorupție, fapt confirmat implicit prin performanța actualului CNA.

În același timp, din decembrie 2015 a început evaluarea instituțiilor cheie din domeniul justiției și anticorupție de către misiunile de evaluare ale Uniunii Europene. Dacă aceste evaluări contează cât de cât pentru factorii de decizie din Republica Moldova, atunci ultimii ar trebui să manifeste diligență maximă în punerea la dispoziția experților a tuturor informațiilor relevante și abținerea de la promovarea unor proiecte de legi care modifică substanțial sistemul actual și care nu au fost supuse expertizelor și consultărilor publice.

Reiterăm solicitările expuse anterior de societatea civilă către Guvernul și Parlamentul Republicii Moldova:

- a) adoptarea cât mai curând posibil a proiectului Legii cu privire la procuratură și a legislației conexe, în versiunea propusă de grupul de lucru care a elaborat respectivele proiecte;**
- b) adoptarea proiectelor de lege cu privire la Centrul Național de Integritate, privind declararea averii și intereselor personale și proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte normative, în versiunea propusă Guvernului de Ministerul Justiției în iunie 2015;**
- c) suspendarea celorlalte inițiative anticorupție până la obținerea opiniilor Uniunii Europene și/sau a Consiliului European;**
- d) respectarea de către autoritățile publice a legislației privind transparența decizională.**

Recomandăm Procurorului General și directorului CNA să-și dea demisia pentru că nu au luat la timp atitudinea necesară față de furtul din sectorul bancar, punând în pericol securitatea sectorului bancar și financiar al Republicii Moldova, afectând masiv cursul valutei naționale, prețurile la resursele energetice și contribuind la pauperizarea continuă a populației. Date fiind evenimentele din 2014 încoace, ambii nu mai au legitimitate să se afle în acele poziții.

Platforma Națională din Moldova a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic

- Asociația „EcoContact”,
- Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltarea Durabilă,
- Asociația Femeilor Profesioniștii și de Afaceri din Moldova,
- Asociația Micului Business,
- Asociația pentru Democrație Participativă,
- Asociația Presei Independente,
- Asociația Promo-LEX,
- BIOS,
- Centrul „DIALOG-Pro”,
- Centrul de Resurse Juridice din Moldova,
- Centrul de Resurse Tineri și Liberi,
- Centrul Independent de Jurnalism,
- Centrului Internațional „La Strada”,
- Fundația Est Europeană,
- Institutul de Politici Publice,
- Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”,
- Institutul pentru Dezvoltare Urbană,
- Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova,
- REC Moldova,
- Tinerii pentru dreptul la viață,
- Transparency International Moldova,
- Uniunea Organizațiilor invalizilor din RM.